

**IV ЧАКЫРЫЛЫШ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСЭНСЕФ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ
IV УТЫРЫШЫ**

КАРАР № 9

Татар Бүләр авылы

« 16 » декабрь 2020 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының « Исәнсеф
авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет
процессы турындагы Нигезләмә хакында**

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының « Исәнсеф авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының « Исәнсеф авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәне әлеге карарга кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.
2. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән гамәлгә керә дип билгеләргә.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча бастырып чыгарырга һәм Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Мөслим муниципаль районы
Исәнсеф авыл жирлеге Башлыгы

И.А.Салихов

**Исәнсеф авыл жирлегенде Советының
2020 елның 16 декабрь
9 номерлы карарына кушымта**

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының
« Исәнсеф авыл жирлегенде » муниципаль берәмлегенде
Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмә**

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

**1 статья. Әлегенде Нигезләмә белән жайга салына торган хокукый
мөнәсәбәтләр**

Исәнсеф авыл жирлегенде бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлегенде Нигезләмә Россия Федерациясенде Конституциясенде, Россия Федерациясенде Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясенде жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендегә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендегә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Мөслим муниципаль районы Исәнсеф авыл жирлегенде» муниципаль берәмлегенде Уставы, шулай ук Исәнсеф авыл жирлегенде башка муниципаль хокукый актлары белән төзелгән; бюджет хокук мөнәсәбәтләренде субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, үтәү һәм контрольде тоту барышында, шулай ук Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм авыл жирлегенде муниципаль бурычы белән идарә итү процессында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

**2 статья. Авыл жирлегенде бюджет хокук мөнәсәбәтләрен тормышка
ашыруның хокукый нигезләренде**

Бюджет хокук мөнәсәбәтләренде Россия Федерациясенде Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлегенде Нигезләмә, Россия Федерациясенде бюджет законнарының башка актлары нигезенде гамәлгә ашырыла

3 статья. Жирлек бюджетының хокукый формасы

Мөслим муниципаль районының « Исәнсеф авыл жирлегенде » муниципаль берәмлегенде бюджеты (алга таба-жирлек бюджеты) һәм аның үтәлеше турында еллык хисап « Исәнсеф авыл жирлегенде » муниципаль берәмлегенде Советы карары рәвешенде эшләненде һәм раслана (алга таба - жирлек Советы).

Жирлек бюджеты өч елга – чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты турындагы карар аңа кул куйганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

4 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

5 статья. Жирлектә Россия Федерациясенен бюджет классификациясен куллану

Жирлек бюджеты проектың төзегәндә, жирлек бюджетын үтәгәндә, аның үтәлеше турындагы хисапны формалаштырганда Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актлар нигезендә жирлек бюджеты күрсәткечләренең Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләрдәге бюджетлары белән чагыштыруын тәмин итү максатларында кулланыла.

Жирлек бюджетын формалаштырганда, раслаганда һәм үтәгәндә бюджет керемнәренең баш администраторларының Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнгән нормативларга туры китереп бүленә торган керемнәр буенча кодларының дәвамлылыгы тәмин ителә.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлек бюджет процессы Россия Федерациясе бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

бюджет системасының бердәмлеге;

- бюджетлар арасында керемнәрне, чыгымнарны һәм кытлыкны (дефицитларны) финанслау чыганакларын чикләү;

- бюджетларның мөстәкыйльлеге;

- бюджет дефицитларын финанслау чыганакларының, керемнәрнең һәм чыгымнарының тулысынча чагылышы;

- баланслылык;

- бюджет чараларын куллануның нәтижәлеге;

- бюджет чыгымнарының гомуми (жыелма) каплавы;

- ачыклык;

- бюджетның дәрәжәлеге;

- бюджет акчаларының адреслылыгы һәм максатчан характерда булуы;

- чыгымнарның буйсынучанлыгы;

- кассаның бердәмлеге.

7 статья. Жирлек бюджет процессының төп этаптары

- Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этаптарны үз эченә ала:
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-иқтисады үсеш фаразларын, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен эшләү;
- бюджет проектын төзү;
- бюджет проекты буенча гавами (ачык) тыңлаулар үткәрү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- жирлек бюджеты үтәләше;
- бюджет турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- бюджет үтәләше турында хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен тормышка ашыру.

Финанс елы календарь елына туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

8 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлекнең бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- Жирлек Советы;
- Жирлек Башлығы
- Жирлек башкарма комитеты;
- Төзелгән килешү нигезендә районның контроль-хисап палатасы)
- бюджет акчаларының баш бүлүчеләре (бүлүчеләр);
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының баш администраторлары (администраторлары);

9 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетын һәм аның үтәләше турында еллык хисапны карый һәм раслай, үз утырышларында, комиссия утырышларында, авыл жирлеге Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйле рәвештә авыл жирлеге бюджеты үтәләшенең аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора, Россия Федерациясе Бюджет кодексы., «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә белән

билгелэнгән башка вәкаләтләрне башкара.

Жирлек советына бюджет мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгелэнгән аның компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрне тәмин итү өчен жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан кирәкле барлык мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Авыл жирлеге башкарма комитеты авыл жирлеге бюджеты проектын төзүне тәмин итә һәм төзи, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән Исәнсеф авыл жирлеге Советына раслауга кертә, жирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисапчылыгын төзүне тәмин итә, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны Исәнсеф авыл жирлеге Советына раслауга тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгелэнгән һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрне жайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән бирелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Районның контроль-хисап палатасы (төзелгән килешү нигезендә) Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгелэнгән бюджет вәкаләтләрне, шулай ук түбәндәгеләр буенча бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәләлеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты;

- авыл жирлеге бюджеты турындагы карарларның, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив хокукый актларының проектларына, шул исәптән авыл жирлеге бюджетының күрсәткечләренә (параметрларына һәм характеристикаларына) нигезлэнгән проектларына экспертиза ясау;

- муниципаль программаларга экспертиза турында;

- бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган житешсезлекләрне бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

- эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын бюджет акчаларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

- «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгелэнгән башка мәсьәләләр.

Әлеге пунктта каралган район Контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре (төзелгән килешү нигезендә), «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгелэнгән нигезләмәләренә

үтәп гамәлгә ашырыла.

4. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылығын һәм максатчан характерын тәэмин итә;
- аңа буйсынган күрсәтмә бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;
- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;
- бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели; максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;
- бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет Хисабын формалаштыра; муниципаль берәмлек исемнән аңа буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә; Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Бюджет чараларын бүлүче:

- авыл жирлегә бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләрен лимитларын, ведомство карамагындагы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм (яки) алучыларга бүлә һәм авыл жирлегә бюджетының тиешле өлешен үти;
- бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча бюджет акчаларының баш бүлүчесенә тәкъдимнәр кертә;
- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлегә Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэмин итә;
- бюджет акчаларының баш бүлүчесе тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларының баш бүлүчесенең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

- бюджет сметасын төзи һәм үти;
- житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

- нәтижелелекне, аңа каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның максатчан характерын тәэмин итә;

- бюджет акчаларының баш бүлүчесенә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тиешле тәкъдимнәр кертә;

- бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә) яки килешү нигезендә әлеге вәкаләтне башка учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра;

- бюджет акчаларының баш бүлүчесенә (бүлүчегә) бюджет хисабын формалаштыра (формалаштыруны тәэмин итә) һәм тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы хокукый актларда, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка вәкаләтләрен башкара.

7. Авыл жирлегә бюджеты керемнәре баш администраторы:

- үзенә караган бюджет керемнәренә администраторлары исемлеген формалаштыра;

- касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

- авыл жирлегә бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Авыл жирлегә бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

- аңа караган авыл жирлегә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторларының исемлекләрен формалаштыра;

- авыл жирлегә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрен планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- авыл жирлегә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен аның карамагына бүлеп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

- авыл жирлегә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының администраторларына караган бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм авыл жирлегә бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының авыл жирлегә бюджет хисабын формалаштыра.

9. Авыл жирлегә бюджет акчаларын баш бүлүченә (бүлүченә), авыл жирлегә бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының), эчке финанс тикшерүен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча авыл жирлегә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет

кодексы нигезендә билгеләнә.

10 статья. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре

Авыл жирлеге бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, авыл жирлегенең салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актлары нигезендә төзелә.

11 статья. Авыл жирлеге бюджеты чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүгә бәйлә чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларның үтәләше чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) авыл жирлеге бюджет акчалары исәбеннән үтәләргә тиеш.

12 статья. Резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Башкарма комитетының резерв фондын төзү күздә тотыла ала.

Жирлек башкарма комитетының резерв фонды күләме бюджет турындагы карар белән билгеләнә һәм чыгымнарның гомуми күләме карары белән расланганның 3 проценттан арта алмый.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турында хисап жирлек бюджетының үтәләше турындагы квартал саен һәм еллык хисапларга кушып бирелә.

13 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру.

1. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль контрактлар муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законында билгеләнгән тәртиптә төзелгән һәм расланган муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу план-графикы нигезендә төзелә һәм, РФ Бюджет кодексының 72 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән очрактан тыш, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә түләнә.

14 статья. Авыл жирлеге бюджетында каралмаган чыгымнарны гамэлгә ашыру

1. Әгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрә буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә аның кабул ителгәнчегә кадәр бер генә гавами - хокукый берәмлек тарафыннан үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукый акт кабул ителсә, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен үтәү чыганаclarын һәм тәртибен, шул исәптән кирәк очракта, финанс ресурсларын Россия Федерациясә бюджет системасының тиешле бюджетларына тапшыру тәртибен билгели торган нормалар булырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру, бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында бюджет турындагы авыл жирлеге Советы карарына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, чираттагы финанс елы башыннан гына, бюджетка өстәмә түләүләрнең тиешле чыганаclarы булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

15 статья. Авыл жирлегенә чыгым йөкләмәләре

1. Авыл жирлегенә чыгым йөкләмәләре түбәндәге очраclarда барлыкка килә: жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнарын хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук әлегә мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек тарафыннан (муниципаль берәмлек исемненән) шартнамәләр (киләшүләр) төзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исемненән шартнамәләр (киләшүләр) төзү.

Әлегә статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгән авыл жирлегенә чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы исәбеннен үтәлә.

2. Авыл жирлегенә әлегә статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре федераль законнар (Россия Федерациясә субъекты законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясә Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирле бюджетларга бирелә торган Россия Федерациясә субъекты

бюджетыннан субвенциялар исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

Әгәр муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияларне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар артып китсә, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс ягыннан тәмин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3. Муниципаль районның һәм авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирлекләренң жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен муниципаль район жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга яисә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль районның жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга бәйле чыгым йөкләмәләре, муниципаль районның жирле үзидарә органнары һәм авыл жирлеге арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган муниципаль район һәм авыл жирлеге арасында төзелгән килешүләр нигезендә тиешле жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән күрсәтелгән килешүләр нигезендә билгеләнә. Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә бирелә торган тиешле жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар исәбенә һәм чикләрендә үтәлә.

Әгәр муниципаль берәмлектә тиешле бюджетара трансфертларны исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар артып китсә, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс ягыннан тәмин итү үз керемнәре һәм күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3. Жирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирле үзидарәнең үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатларның, сайланулы вазыйфай затларының, муниципаль хезмәткәрләренң, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренң хезмәт өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мөстәкыйль билгели.

4. Жирле үзидарә органнары, федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән очрактардан тыш, федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм үз компетенцияләреннән федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән чыгарылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс чаралары (бюджетара трансфертлардан тыш) булганда гына билгеләргә һәм башкарырга хокуклы.

Статья 16. Авыл жирлеге бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларнын рәвешләре

Авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән рәвешләрдә бирелә.

17 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан Район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм аның тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган авыл жирлеге Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар биреләргә мөмкин.

18 статья. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгеләнгән датага бурычлы тарафыннан түләнергә тиешле акчалар суммасы Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып тора.

2. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр Жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы (килешү буенча) тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек каршындагы акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган килешүләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру бюджет Кодексы таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр шартнамәдә башкача билгеләнмәгән булса, Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле акчалата сумманы Жирлек бюджетының бердәм сетына күчәргән көннән үтәлгән дип санала.

19 статья. Жирлек бюджеты кытлыгы

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициту, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турындагы карар белән билгеләнә.

2. Авыл жирлеге бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган керемнәрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрненнән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәрненнән расланган гомуми еллык күләменен 10

процентыннан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар гамәлгә ашырылган очракта, жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яки) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмән исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренә расланган еллык гомуми күләмәнен 5 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары составында жирлек милкендәге капиталда катнашуның башка формаларынан һәм акцияләргә сатудан керемнәр Советының карары белән расланганда һәм бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында Район бюджеты кытлыгы күрсәтелгән керемнәренә суммасы һәм бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларның кимүе чикләрендә әлегә пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

Еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлыгы әлегә статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

20 статья. Бюджет кредитлары

1. Жирлек бюджеты хисабына бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Жирлек Совет карары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет турында Совет карары белән каралган шартларда һәм чикләрендә бирелә.

21 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

Авыл жирлегә бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына түбәндәгеләр керә:

номиналь бәясә Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштырудан килгән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жирлек тарафыннан жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

Жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән Жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирлек бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары составына түбәндәгеләр керә:

Жирлек милкендәге акцияләрне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан керемнәр;

Жирлек бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын барлыкка китергән яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациясе валютасында Жирлек гарантияләрен үтәүгә юнәлдерелгән акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютасында Жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен түләүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

Жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән Район бюджетыннан юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

Россия Федерациясе валютасында жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма.

Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү гамәлләрен башкарганда Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар аермасы.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаclarы составына түбәндәгеләр кертелә: Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасында Жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме.

22 статья. Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре түбәндәге йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

- 1) Жирлекнең кыйммәтле кәгазьләре (муниципаль кыйммәтле кәгазьләр);
- 2) Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе Чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнчегә кадәр барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жәлеп ителгән, йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) Жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән, йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

23 статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмэләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (кредитор тарафыннан аерым шартлары һәм муниципаль хокукый актлары белән гамәл кылу башкарылмаса), күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр Жирлекнең вәкиллеке органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча Поселениенен бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләргә туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) барлыкка килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) башлану (һөжүм итү турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирле администрация әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән(сатып алынган)муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы күләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган операцияләргә алмаштыру яисә башка операцияләр нәтижәсендә) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты үзе тарафыннан чыгарылган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләргә түләп бетерү датасы житкәнчә сатып алынган (алмашу

нәтижәсендә алынган яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) дип танырга хокуклы.

24 статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлекнең муниципаль эчке хисаплашулар дигәндә муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирле бюджетка Жирлек исеменнән заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Жирлекнең заемчы буларак бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы хисаплашулары дигәндә Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Жирлек исеменнән федераль бюджеттан жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән Жирлек бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы хисаплашулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенен тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Жирлек Уставы нигезендә Жирлек исеменнән муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашыру хокукына жирле администрация (Жирлекнең башкарма-боеру органы) ия була.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә Жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) Районның бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлары булмау;

2) Жирлек тарафыннан кредит рейтингы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә заттан алынган.

6. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә Жирлекне бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кергән очракта, Район муниципаль хисаплашулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен бурыч тотрыклылыгының дәрәжәсе түбән булган заемчылар төркеменә кертүгә китерә торган күләмнәргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлек, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодексның 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклыгының уртача дәрәжәсенә ия булган заемчылар төркеменә кергән очракта, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чипаттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы дәүләт хисаплашулары, муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләрне бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы

белән килештергән очракта, муниципаль хисаплашуларын гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодекстың 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклыгының түбән дәрәжәсенә ия булган заемчылар төркеменә кергән очракта, Жирлек муниципаль хисаплашулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен бурыч тотрыклылыгының дәрәжәсен күтәрүгә китерә торган күләмнәргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодекстың 31¹ статьясы нигезендә Жирлек бурыч тотрыклылыгы түбән дәрәжәдә булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, эчке муниципаль хисаплашуларын Жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен бары тик рефинанслау максатларында гына, кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм Жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен урнаштыру юлы белән, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 9 пункттында һәм әлеге Кодекстың 31¹ статьясындагы 7 пункттында каралган Жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Поселение, Жирлек Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодекстың 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән дәрәжәдә булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль тышкы хисаплашуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында бирергә хокуксыз була.

11. Жирлек Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм әлеге Кодекстың 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклыгы түбән дәрәжәдә булган заемчылар төркеменә кергән очракта, Россия Федерациясе валютасында чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке хисаплашулар, муниципаль гарантияләр программалары Россия Федерациясе валютасында чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) эчке һәм тышкы муниципаль хисаплашулар, муниципаль гарантияләр программаларын), шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләргә бары тик Россия Федерациясе Финанс министрлыгы (Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы) белән килештергән очракта гына, дәүләт (муниципаль) хисаплашуларын гамәлгә ашырырга, дәүләт (муниципаль) гарантияләргә бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 9 пункттында һәм әлеге Кодекстың 31¹ статьясындагы 7 пункттында каралган муниципаль берәмлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча муниципаль берәмлек йөкләмәләренә реструктуризацияләү уздыру рөхсәт ителми.

25 статья. Жирлек тарафыннан чит ил валютасында хисаплашулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасындагы хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясеннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитлары акчаларын Россия Федерациясе тарафыннан куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

26 статья. Предельный объем муниципальных заимствований

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның чик күләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирле бюджет турында тиешле финанс елына расланган Жирлек бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Финанс хисабы елында Жирлек хисаплашуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның һәм финанс хисабы елы йомгаклары буенча агымдагы елның 1 гыйнварына барлыкка килгән Жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәренең гомуми суммасыннан артып киткән очракта, күрсәтелгән арттыру суммасында жирле бюджет акчаларының калдыклары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган максатларга, агымдагы финанс елына хисаплашуларның иң чик күләмен киметеп, юнәлдерелергә тиеш.

27 статья. Жирлекнең муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турында карар белән чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына), шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (Жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) бурычның иң югары чиген күрсәтеп, эчке муниципаль бурычның, тышкы муниципаль бурычның (Жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) иң югары чикләре билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (жирлекнен

чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган, кире кайтарылмый торган кертемнәренә расланган күләмгә һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләмгә артмаса тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түләүләргә һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмгә исәпкә алмыйча, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карар белән расланган гомуми күләмгә 50 проценттан артмаса тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме түбәндәгә таләпләргә үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән раслана: ¹ жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә гомуми күләмгә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләргә гомуми күләмгә чоры (чираттагы финанс елы); күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң бурыч йөкләмәләргә вакытыннан алда түләүгә жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

28 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләргә түбәндәгә белешмәләргә күрсәтеп исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максат), категория (төркем) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максаты) буенча принципаллар атамалары буенча күрсәтеп гарантияләр күләмгә күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләргә (максатлары);

- 2) гарантияләр һәм алар белән тәмин ителә торган йөкләмәләр валютасы;
- 3) гарантияләргә гомуми күләмгә;
- 4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);
- 5) гарантияләргә бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган йөкләмәләр

---

¹ Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына торышы буенча барлыкка килгән муниципаль бурычны каплау һәм аңа хезмәт күрсәтү буенча түләүләргә еллык суммасы жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына расланганның 20 проценттан артмаса тиеш.

белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

29 статья. Муниципаль тышкы хисаплашулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы хисаплашулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында федераль бюджеттан жирле бюджетка чит ил валютасында жәлеп ителә торган һәм (яисә) түләнә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм килеп туган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары.;

2) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча Жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы хисаплашулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

30 статья. Муниципаль эчке хисаплашулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке хисаплашулар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында жирле бюджет бюджетына акчаларны жәлеп итү күләмнәре һәм муниципаль эчке хисаплашуларын гамәлгә ашырганда бурыч йөкләмәләре төрләре буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен каплауның иң чик сроклары;

2) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке хисаплашулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч

үткэрү муниципаль эчке хисаплашулар программасында чагылдырылмый.

31 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы, түбэндәге белешмэләрне күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максат), категория (төркем) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максаты) буенча принципаллар атамалары буенча күрсәтеп гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне биру һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән йөкләмэләр буенча муниципаль гарантияләр Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

32 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыруның иң чик күләмнәре.

Номиналь бәя буенча чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең иң чик күләмнәре Жирлек советы тарафыннан, тиешле бюджет турындагы карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләре нигезендә билгеләнә.

33 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән (договордан) яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия, принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше турында таләпләр куелган очракта да яки принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты житүенә этәргеч булган вакыйгалар туган очракта да тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант принципалның үзенә тәмин ителгән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый берәмлек– Жирлек) һәм гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;
  - 2) бенефициарның исеме;
  - 3) принципалның исеме;
  - 4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, бәяләмәсен һәм номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмэләрне үтәү вакытын, яктарның исемнәрен, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп);
  - 5) гарант йөкләмэләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;
  - 6) гарантия бирүнең нигезләре;
  - 7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керү өчен этәргеч булган вакыйга (шарт);
  - 8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;
  - 9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;
  - 10) гарантияне кире алу нигезләре;
  - 11) гарантия буенча йөкләмэләрне гарант тарафыннан үтәү тәртибе;
  - 12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмэләренең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда гарантия суммасын киметү нигезләре;
  - 13) гарантияне туктату нигезләре;
  - 14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;
  - 15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга гарант таләбе хокукы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);
  - 16) Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, гарант исеменнән гарантия бирүче орган актларында билгеләнгән белешмэләр һәм гарантиянең башка шартлары.
7. Гарантның принципалга регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия белән бары тик акцияләренең (өлешләренең) 100 проценты жирлеккә (гарантка) карый торган хужалык жәмгыяте йөкләмэләре генә тәмин ителергә мөмкин.
8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән календарь датасы яисә вакыты белән билгеләнә.
9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия

шартларын үзгэртергэ хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарныкы булган гарантка талэплэр хокукы гарантның язма ризалыгыннан башка тапшырыла алмый (башка нигезлэр буенча күчерелэ), күрсэтелгэн талэп хокукларын Россия Федерациясенен кыйммэтле кэгазьлэр турында законнары белэн билгелэнгэн тэртиптэ яңа хужага (сатып алуыга) облигациялэргэ (алар буенча принципал (эмитент) йөклэмэлэрен үтэу муниципаль гарантия белэн тээмин ителэ) хокуклар күчүгэ бэйле рэвештэ тапшырудан (күчүдэн) тыш.

11. Кредит (заем, шул исэптэн облигация) буенча принципал йөклэмэлэрен үтэуне тээмин итэ торган муниципаль гарантия фэкать гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгэртелгэн, һәм (яисэ) кредит (займ, шул исэптэн облигация) чараларын максатсыз файдаланмаган очракта, муниципаль гарантия белэн тээмин ителгэн, аңа карата Россия Федерациясе законнары һәм (яисэ) кредит шартнамэсе һәм (яисэ) кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамэ нигезендэ кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамэ нигезендэ кредит (заем, шул исэптэн облигация) акчаларын максатчан файдаланмаган очракта гына Гарант тарафыннан чакыртып алынырга тиеш. максатчан куллану кредит чаралары;

12. Муниципаль гарантия буенча акча түлэу турында бенефициар талэбе (гарантия үтэлеше турында бенефициар талэбе) гарантиядэ билгелэнгэн очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгэндэ) гарантка бирелергэ мөмкин. Гарантия үтэлеше турында бенефициар талэбе гарантиядэ билгелэнгэн тэртиптэ, гарантиядэ күрсэтелгэн документларны кушып, язма рэвештэ гарантка белдерелергэ тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамэдэ билгелэнгэн сроктан иртэрэк гарантияне үтэу турындагы талэплэрне, шул исэптэн, принципалның гарантия белэн тээмин ителгэн йөклэмэлэрен үтэу срогы килеп чыккан вакыйгалар (хэллэр) килеп чыккан очракта талэп итэргэ хокуксыз.

14. Гарант принципалга гарантияне үтэу турында бенефициарның талэплэрен күрсэту хакында хэбэр итэргэ һәм талэпнең күчермэсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядэ билгелэнгэн срока гарантияне үтэу турында бенефициар талэплэрен, күрсэтелгэн талэпкэ кушымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгэн документларның туры килү-килмэве предметын карарга тиеш.

16. Гарантиянең үтэлеше турында бенефициарның һәм аңа кушып бирелгэн документларның талэбе нигезсез һәм (яисэ) тиешле гарантиялэр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның түбэндэге очрактарда талэплэрен канэгательэндерүдэн баш тарта:

1) талэп һәм (яисэ) аңа кушымта итеп бирелгэн документлар гарантия бирелгэн вакыт (гарантиянең гамэлдэ булу срогы) тэмамланганнан соң гарантка күрсэтелгэндэ;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантия күрсәтелгәндә;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәмин ителгән йөкләмәләргә тиешенчә үтәүне баш тартканда;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда.

17. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларның нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очрақта, гарант бенефициарга аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант принципал тәкъдим итә ала торган бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы. Гарант хәтта принципал каршылыклардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очрақта да әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очрақта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар алдындагы муниципаль гарантиядә каралган бурычы принципалның гарантия белән тәмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләргә күләмдә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә билгеләнгән бирелгән вакыт узгач (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләргә үтәлгән очрақта яки принципалның күрсәтелгән йөкләмәләргә бүтән нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантия һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәлеше турында гарантия карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылганда;

4) гарантия кире кайтарып бирү юлы белән бенефициар үз хокукларынан баш тартканда һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча гарантны йөкләмәләреннән азат итү турындагы язма гаризасы булганда, принципал тарафыннан гарантия Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмаган очрақта;

5) принципалның гарантия бирелгән йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәгәндә;

6) бенефициар гарантия һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындагы таләпне күрсәткәннән соң (шул исәптән, принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерү белән бәйле рәвештә) төп

файдаланмау факты билгелэнгән очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгелэнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгелэнгән жаваплылыкка тотта.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

34 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмитенты булып жирле администрация тора, ул Жирлек уставы нигезендә муниципаль бурыч алуларны тормышка ашыру хокукына ия.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең төрләре, аларның эмиссиясе тәртибе һәм шартлары, мөрәжәгатьләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

II бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

35 статья. Жирлек бюджеты проектының төзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында жирлекнең социаль-иқтисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

2. Жирлек бюджеты проекты өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты проектының төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, жирлек Уставы һәм жирлек Советы карарлары белән билгелэнгән таләпләрне үтәп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджеты проекты буенча муниципаль хокукый актларда билгелэнгән тәртиптә халык алдында тыңлауларда фикер алышынырга тиеш. Халык алдында тыңлаулар нәтижәләре буенча тәкъдимнәр эшләнә, алар нигезендә Жирлек башкарма комитеты жирлек бюджеты проектының эшләп бетерә.

5. Бюджет проектының төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

1) Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә

йөкләмәне туктатканда яисә аны гамәлдә булмаган килешү дип таныгында;

7) бенефициар тарафыннан башка затка тапшырылган яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча, гарантка карата гарантия буенча таләп хокуклары, төп йөкләмә буенча хокук һәм (яисә) вазыйфаларны биләү хокуклары гарантның алдан язмача ризалыгынан башка өченче затка күчкәндә (облигациягә хокукларның яна хужага (сатып алуыга) күчүенә бәйле рәвештә кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән таләпләрне (хокукларын һәм бурычларын) тапшырудан (күчүдән) тыш);

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яки принципалга караган башка нигезләр буенча, төп йөкләмә буенча хокуклар һәм (яисә) бурычлар (бурычның) гарантның алдан язма ризалыгынан башка өченче затка күчкәндә;

9) гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Гарантның гарантия буенча йөкләмәләре туктатылганнан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүматы булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм принципал муниципаль гарантияне соратып алуга яисә туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп чыгуы турында мәгълүм булганда бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокукларының гарантка юл куюы белән бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан, гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешен үтәү йөзеннән, түләнгән акчалар регрессы тәртибендә гарантка кайтару яисә гарантка бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәү йөзеннән алынган акчалар, бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан

юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

2) Татарстан Республикасында бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы нигезләмәләре;

3) бюджет сәясәтенәң төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенәң төп юнәлешләре; авыл жирлегенәң социаль-иқътисадый үсешә фаразы;

4) озак вакытлы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр проекты);

5) муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

36 статья. Жирлек бюджеты проектының төзү өчен кирәкле белешмәләр

Бюджет проектының төзү өчен түбәндәге мәгълүматлар кирәк:

- салымнар һәм жыемнар турындагы закон проекты эшли башлаганда гамәлдә булган Россия Федерациясенәң салымнар һәм жыемнар турындагы законнары, Татарстан Республикасының салымнар һәм жыемнар турындагы законнары, Советның норматив-хокукий актлары хақында;
- район бюджетына федераль, региональ, жирле салымнардан һәм жыемнардан, махсус салым режимнарында каралган салымнардан күчерү нормативлары турында;
- Россия Федерациясә бюджет системасының башка дәрәжәләре бюджетларынан бирелә торган күчерүләренәң өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренәң һәм (яисә) түләүсез керемнәренәң күздә тотылган күләмнәре турында;
- Россия Федерациясә бюджет системасының башка дәрәжәләреннән тапшырыла торган чыгымнарның төрләре һәм күләмнәре турында;
- муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә финанс чыгымнарының нормативлары турында.

37 статья. Авыл жирлегенәң социаль-иқътисадый үсешә фаразы

1. Жирлекнең социаль-иқътисади үсешә фаразы кимендә өч елга эшләнә.
2. Жирлекнең социаль-иқътисади үсешә фаразы ел саен Башкарма комитет житәкчесә тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эшләнә.
3. Жирлекнең социаль-иқътисади үсешә фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектының кертү турында Карар кабул итү белән бер үк вакытта карала һәм хуплана.
4. Жирлек бюджет проектының төзү һәм карау барышында Жирлекнең социаль-иқътисади үсеш фаразының үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

38 статья. Жирлекнең юджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемен (чыгымын) үзгәртүгә китерә торган, Жирлек Советына бюджет турында карар проектын керткәннән соң кабул ителгән, Жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актларына чираттагы финанс елына һәм план чорында үзгәрешләр кертүне күздә тоткан Жирлек Советы норматив-хокукый актлары, чираттагы финанс елыннан соң килгән елның 1 гыйнварына, Жирлек Советы норматив хокукый актларының үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

39 статья. Муниципаль программалар

1. Жирлекнең муниципаль программалары (алга таба-муниципаль программалар) Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары Район Башкарма комитеты тарафыннан алар билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлеге муниципаль программаларны эшләү һәм әлеге программаларны формалаштыру, тормышка ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе Жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган муниципаль хокукый акт нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап тормышка ашырылырга тәкъдим ителгән муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы карар үз көченә керткән көннән алып ике айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Жирлекнең һәр муниципаль программасы буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижелелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре буенча Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап туктатылырга яки үзгәртүгә, шул исәптән муниципаль программаны тормышка ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында Карар кабул ителергә мөмкин.

III бүлек. БЮДЖЕТ ТУРЫНДАГЫ КАРАНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

40 статья. Жирлек бюджеты турында карар проектында карау һәм раслау өчен

бирелә торган күрсәткечләр составы

1. Жирлек бюджеты турында Совет карарында бюджет керемнәренен гомуми күләме,

авыл жирлегенең гомуми чыгымнары, дефициту (профициту) гомуми күләме, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш;

Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

- бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;
- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча, шулай ук тиешле Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, муниципаль хокукый актлары, жирлекнең вәкилләк органнары белән билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлү;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;
- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланучы (расланган) чыгымнарның гомуми күләме, план чорының беренче елына, бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), һәм план чорының икенче елына, бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп;

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә

билгелэнгән башка күрсәткечләре.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм аларга жирлек бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәртү жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә башкарыла.

Жирлек бюджет чыгымнарының ведомство структурасы күрсәткечләрен үзгәртү расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яисә кыскарту яки жирлек бюджет чыгымнарының өстәмә максатчан статьялары һәм (яисә) төрләрә буенча бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар ведомство структурасына кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

3. Шартлы рәвештә расланучы (расланган) чыгымнары дигәндә бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар белән, жирлек бюджеты чыгымнарының тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) гомуми күләмнән тыш, жирлек бюджеты турындагы карар белән билгелэнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап (бюджетта чагылыш табуга) тәкъдим ителә торган аерым төр салым булмаган керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

41 статья. Бюджет проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына тәкъдим ителә:

- жирлектәге салым сәясәтенең һәм бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисади үсешенә якынча нәтижеләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль - икътисади үсешенә көтелүче нәтижеләре;
- жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикалары (бюджет керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, дефицит (профицит) фаразы;
- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;

- бюджет керемнәре чыганаclarы реестрлары;
- башка документлар һәм материаллар.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты авыл жирлеге Советы каравына агымдагы елның 15 ноябрәнән дә соңга калмыйча Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелә.

42 статья. Жирлек бюджеты турындагы карар проектының карау һәм аны раслау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында карар проекты кертелгәннән соң 7 эш көне эчендә жирлек башлыгы аны Контроль-хисап палатасына (төзелгән килешү нигезендә) экспертиза уздыру өчен жиберә.

Контроль-хисап палатасы (төзелгән килешү нигезендә) әлеге проект житешсезлекләре ачыкланган очракта, аларны күрсәтеп, бюджет турында карар проекты турында бәяләмә әзерли.

Контроль-хисап палатасын төзү (төзелгән килешү нигезендә) Совет депутатлары тарафыннан бюджет турында карар проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарның кертелгән проекты жирлек Советының даими комиссияләренә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жиберелә.

3. Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән (төзелгән килешү нигезендә) жирлек Советының даими комиссияләренә жирлек бюджеты турында карар проекты жиберелгәннән соң бер атна вакыт эчендә муниципаль берәмлек бюджеты турында карар проекты буенча беренче укылыш үткәрелә.

Беренче укылыш предметы булып муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау тора.

Беренче укылышта кабул ителгән бюджет проекты массакүләм мәгълүмат чараларында алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында басылып чыгарга тиеш.

3. Ачык тыңлаулар процедурасын уздырганнан соң, жирлек бюджеты турындагы карар проекты жирлек Советы тарафыннан икенче укылышта карала.

Икенче укылышта жирлек бюджеты турындагы карар проекты тулысынча кабул ителә.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, авыл жирлеге Советы карары белән бертигез санда Башкарма комитет һәм авыл жирлеге Советы вәкилләре кертгән Килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне авыл жирлеге Советы Рәисе тарафыннан расланган регламент нигезендә жирлек бюджеты турындагы карар проектының беренче һәм икенче укылышлары арасындагы чорда карый.

5. Авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар 20 декабрьдән дә соңга калмыйча авыл жирлеге башлыгына кул кую һәм бастырып

чыгару өчен жибәрелә

45 статья. Бюджет турындагы карарны раслау вакытлары һәм чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар проектын үз вакытында кабул итмәү нәтижәләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек Башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка житкерелергә тиеш.

2. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары чираттагы финанс елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

Авыл жирлеге Советының авыл жирлеге бюджеты турындагы карары ағымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 бүлек. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЭШЕ

Статья 44. Жирлек бюджетын үтәү нигезләре

1. Бюджетны үтәү Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә. Бюджетны үтәүне оештыру жирлекнең башкарма комитетына йөкләнә.

2. Бюджетны үтәү кабул ителгән бюджетка һәм касса планына туры килергә тиешле бюджет язмасы нигезендә оештырыла.

3. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

4. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү федераль һәм территориаль казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

45 статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жирлек бюджетын үтәү расланган күрсәткечләр жирлек бюджеты турындагы карарга һәм касса планына туры килергә тиешле жыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла.

2. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

3. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

4. Касса планын төзү һәм алып бару тәртибе авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Авыл жирлеге башкарма комитеты касса планын төзи һәм алып бара.

45 статья. Бюджет турындагы карарны раслау вакытлары һәм чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар проектын үз вакытында кабул итмәү нәтижәләре

3. Жирлек бюджеты турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек Башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка житкерелергә тиеш.

4. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары чираттагы финанс елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

Авыл жирлеге Советының авыл жирлеге бюджеты турындагы карары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кертмәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 бүлек. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЭШЕ

Статья 44. Жирлек бюджетын үтәү нигезләре

5. Бюджетны үтәү Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан тәмин ителә. Бюджетны үтәүне оештыру жирлекнең башкарма комитетына йөкләнә.

6. Бюджетны үтәү кабул ителгән бюджетка һәм касса планына туры килергә тиешле бюджет язмасы нигезендә оештырыла..

7. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

8. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү федераль һәм территориаль казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

46 статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

5. Жирлек бюджетын үтәү расланган күрсәткечләр жирлек бюджеты турындагы карарга һәм касса планына туры килергә тиешле жыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла.

6. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

7. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

8. Касса планын төзү һәм алып бару тәртибе авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Авыл жирлеге башкарма комитеты касса планын төзи һәм алып бара.

46 статья. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Керемнәр буенча бюджет үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тотат:

- РФ Бюджет кодексы, бюджет турындагы закон (карап) һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм РФ Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән агымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар буенча бүленә торган, Федераль казначылык органнары счетларыннан һәм бюджетка башка кертемнәрдән Россия Федерациясе бюджет системасына салымнарны, жыемнарны һәм башка керемнәргә бүлүдән барлыкка килгән керемнәргә бюджетның бердәй сәхәтына күчәрүне;
- артык бүленгән суммаларны күчәрү, артык түләнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук андый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтаруны;
- Россия Федерациясенә законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык алынган суммаларны хисабын;
Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр бюджетны керемнәргә администраторы тарафыннан төгәлләштерү;
- артык түләнгән яки артык алынган салым, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммасын һәм артык түләттерелгән суммаларга исәпләнгән процентлар суммасын Федераль казначылык тарафыннан керемнәргә исәпкә алу һәм аларны Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында бүлү өчен билгеләнгән тиешле бюджетларның бердәм счетларыннан, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, Федераль казначылыкның тиешле счетларына күчәрү.

47 статья. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше бюджет законнары һәм әлегә Нигезләмә таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.
2. Бюджетның чыгымнар буенча үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тотат:
  - бюджет һәм акчалата йөкләмәләргә кабул итү һәм исәпкә алу;
  - акча йөкләмәләргә раслауны;
  - акчалата йөкләмәләргә түләүне санкцияләүне;
  - акчалата йөкләмәләргә үтәлешен раслауны.

48 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) бюджет язмаларын төзү һәм

алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, Башкарма комитетның финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган һәм авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләренең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларының баш бүлүчесе (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Чыгымнар буенча бюджет язмасы күрсәткечләре чираттагы финанс елы башланганчы ведомство карамагындагы идарәчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе авыл жирлеге бюджет акчаларының баш бүлүчесенең (бүлүченең) бюджет язмасы белән раслана торган чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары, шулай ук дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча күрсәткечләренә детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларының баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләренә жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларының бүлүчесенең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләренә бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

49 статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре аңа житкерелгән Бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен үтәүгә туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм

алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр өстәмә расланьрга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары, шулай ук тиешле төркемнәрнең (статьялар) кодлары (ярдәмче статьялары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү буенча детальләштерелгән.

50 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

Авыл жирлеге бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше бюджет законнарының нигезләмәләре нигезендә бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, жыелма бюджет язмасы нигезендә баш администраторлар, администраторлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү Районның Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

51 статья. Финанслауның иң чик күләмнәре

1. Авыл жирлеге бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен оештырганда, Башкарма комитет билгеләгән очракта һәм тәртиптә агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәре) раслау һәм аларны баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыларга житкерү күздә тотыла.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата, агымдагы финанс елы башыннан ай саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән йә бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләрне финанслауга гаризалар нигезендә, тиешле кварталга билгеләнә.

52 статья. Жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган жирлек бюджет үтәлешендә фактта алынган керемнәрдән файдалану

Максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең 32 статьясындагы 3 пункттында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, жирлек бюджетын үтәгәндә жирлек бюджеты турында карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр һәм кире кайтарылмый торган башка бюджетара трансфертлар, агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, бюджет язмасына үзгәрешләр кертеп, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар биру максатларына жирлек бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

53 статья. Агымдагы финанс елының тәмамлануы

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пункттында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, Жирлек бюджет үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләргә тәмамлау Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалталар.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр, жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган, жирлек бюджетының бердәм счётында калган акчалар чикләрендә, билгеләнгән тәртиптә түләү буенча санкцияләнгән Бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

3. Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә агымдагы финанс елында файдаланылмаган бюджетара трансфертлар бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

Жирлек бюджет акчаларының баш администраторының карары нигезендә, агымдагы финанс елында файдаланылмый торган субсидияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы карар нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә акчалар алдагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына тиешле бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен бирелгән чираттагы финанс елында бюджетка кире кайтарылырга мөмкин.

У бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ НИГЕЗЛӘРЕ

54 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет исәбенә һәм бюджет хисаплылыгының бердәм методологиясе РФ Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылыгы түбәндәгеләргә үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисапны;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

3. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләр тупланган.

4. Жирлекнең бюджет хисаплылығы еллык булып тора. Бюджет үтөлеше турындагы хисап квартал саен була.

5. Авыл жирлеге бюджетының агымдагы финанс елы үтөлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзелә һәм Жирлек Советына жибәрелә. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап Район Советы карары белән расланырга тиеш.

55 статья. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү поселения

1. Жирлек Советында караганчы бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап, бюджет акчаларының баш администраторларының (администраторларының) бюджет хисабын тышкы яктан тикшерүне һәм бюджет үтөлеше турында еллык хисапка баяләмә әзерләүне үз эченә алган тышкы тикшерү узарга тиеш.

2. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, муниципаль берәмлек уставы нигезендә башкарыла.

56 статья. Жирлек Советы тарафыннан бюджет үтөлеше турында еллык хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

Бюджет үтөлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек Советының бюджет үтөлеше турында карар проекты, жирлек бюджеты үтөлеше турында башка бюджет хисаплылығы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Бюджет үтөлеше турында еллык хисапны карау нәтижеләре буенча жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы хисапны раслау яисә кире кагу һәм жирлек Советы тарафыннан тиешле карар кабул итү яки бюджет үтөлеше турындагы карарны кире кагу турында Карар кабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы карарны кире каккан очракта, дәрәс булмаган яки тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен ул кире кайтарыла.

57 статья. Жирлек бюджеты үтөлеше турында карар

Авыл жирлеге Советының бюджет үтөлеше турындагы карары белән, бюджет керемнәренен, чыгымнарының һәм дефицетының (профицит) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елына бюджет үтөлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

- район бюджеты керемнәрен классификацияләү кодлары буенча бюджет керемнәре;

- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- чыгымнарны классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчэләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;